
Llengües de l'escola, llengües dels infants, llengües dels professors

Anna CAMPS

Grup GREAL

Universitat Autònoma de Barcelona

Algunes reflexions prèvies

- Les llengües no són primerament dels individus o dels territoris sinó de comunitats de parlants.
- Les llengües són eines de què l'espècie humana disposa per dur endavant activitats compartides (situades) i que canvien i evolucionen; i també s'aprenen, participant en aquestes activitats.
- La diversitat es la norma: diversitat de llengües, diversitat de gèneres discursius

2. Llengües de l'escola, llengües a l'escola

- Les llengües de l'escola:
 - el català, el castellà, una llengua estrangera
 - una comunitat de parlants
- La responsabilitat de l'escola

Diversitat de llengües, diversitat de gèneres discursius

- Diversitat de les llengües presents a l'escola
- Però també representacions diverses respecte dels usos escolars de les llengües
- M. T. Vasseur (*Articles 38*) parla de
 - Diversitat de cultures educatives nacionals
 - Diversitat de cultures escolars
 - Diversitat de cultures lingüístiques
 - Diversitat de cultures metodològiques
- Podem afegir
 - Diversitat de gèneres discursius
 - Diferència entre els gèneres primaris i els secundaris

3. Les llengües dels infants

Preguntes

- Com actuar perquè la diversitat no sigui una barrera per a l'aprenentatge?
- Què fer perquè la diversitat esdevingui una riquesa per a tots, que sumi i no que resti possibilitats d'aprendre?

Camins iniciats

- Aules d'acollida
- Plans d'entorn

- Cal pensar a fons sobre la **inserció dels alumnes a les aules ordinàries**

Pensar en les aules ordinàries: Sobre la metodologia

- ❑ Els alumnes agents en els processos d'aprenentatge propi i dels companys
- ❑ Formes d'ensenyar i d'aprendre que afavoreixin la participació activa i la interacció verbal (aprendre a parlar i a escriure la llengua relacionada amb les activitats escolars: diversitat de gèneres)

SD basades en projectes

Què permeten:

- Un projecte compartit: una finalitat comuna de l'activitat.
- Alhora és possible seguir una programació comuna a partir de gèneres discursius.
- Crear un espai d'interacció: parlar per dur endavant les tasques comunes.
- La participació de cadascú pot ser diversa.
- Tasques en col.laboració i tasques individualitzades.
- Exercitació a diferents nivells (materials diversificats).

Exemples

- Els projectes de treball
 - Una exposició de poesia (Milian, M. *Aula*)
 - L'heroi medieval (Colomer, T. *et al. Articles* ; Margallo, A.M.: tesis doctoral)

- Els alumnes investiguen sobre la llengua i els seus usos
 - Thomas i Maybin (*Articles* 38)
 - Unamuno, Virgínia (projecte de recerca)
 - Fontich, Xavier i Camps, A. (*Articles*)

- Aprendre sobre ciències (M. Jaubert, *L1*, 2005/5)

Pensar en les aules ordinàries: Sobre els continguts

- Separació o interrelació entre llengües i literatures?

Possibles camins

- La comparació d'estructures sintàctiques, lèxiques, ...
- La confrontació de gèneres: com es narra, s'explica.
- Les traduccions literàries.
- Els àlbums d'imatges.
- El cinema.

Referits a la sintaxi

- Comparació entre llengües
- Hi ha transferència?
- Com propiciar l'activitat metalingüística.

- Exemple de treballs: Guasch, O. et al.; Rodríguez, C.:
Sobre les formes verbals a la narració

Referits a la literatura

- La literatura universal?
- Les traduccions actuen o poden actuar de mediadores entre els parlants (i lectors) d'una llengua i les cultures expressades en llengües que no es coneixen.
 - Traduccions d'obres de la literatura universal: referents compartits: diversitat de llengües
 - Obres d'autors en d'altres llengües traduïdes al català.
 - Obres d'autors catalans traduïdes a d'altres llengües.

Traduccions d'obres de la literatura universal: referents compartits/ diverses llengües

- Contes tradicionals en llengües diferents
- Literatura clàssica:
 - Homer: La Ilíada
 - Sòfocles: Antígona, Filoctetes, Edip Rei
- Shakespeare: factor d'identitat europeu; per exemple: Shakespeare: parla romanès: Castellò (11.11.2006).

- Africans: Noemia de Sousa, Wole Soyinka, Abasse Ndione: “Ramata”:
(enllaça amb la tradició oral africana)
- Neruda ha estat traduït a: idisch, hebeu, coreà, vietnamita, japonès, àrab, turc, ucanià, uzbec, portuguès, eslovac, georgià, armeni, ...

Obres d'autors en d'altres llengües traduïdes al català

Mahmud Darwix (Birweh, Galilea 1942)

Entre 1961 i 1967 és empresonat cinc vegades a causa d'unes poesies que defensen la identitat del poble palestí. Ha viscut llargues temporades exiliat al Líban i a Tunísia. És considerat un dels més grans poetes contemporanis en llengua àrab.

CARNET D'IDENTITAT

(Versió catalana de Joan Manresa)

Escriu
que som àrab,
i que el meu número de carnet és el
cinquanta mil,
que ja tinc vuit fills,
i que el novè arribarà al final de l'estiu.
T'enfadaràs per això?

Escriu
que som àrab,
i amb els meus companys d'infortuni
treball a una cantera.
Per als meus vuit fills arranco de les roques
el bocí de pa, el vestit i els llibres.

No demano almoïna a la teva porta,
ni em rebaixo al peu de les teves escales.
T'enfadaràs per això?

Escriu
que som àrab.
Som nom sense cognom.
Espero, pacient, en un país
en el que tot el que hi ha existeix irritat.
Les meves arrels
s'enfonsaren abans del naixement del
temps,
abans del començament de les eres,
del xiprer i de l'olivera,
abans de la primícia de l'herba.
(...)

Obres d'autors catalans traduïdes a d'altres llengües

Per exemple

- Jesús Montcada: eslovè, portuguès, anglès, alemany, francès, hugarès, etc.
- Carme Riera: romanès (“Dins el darrer blau”)
- Mercè Rodoreda: “La plaça del Diamant”: castellà, francès, anglès, txec, japonès, italià, polonès, etc.

Nocturn per a acordió

A Josep Aragay

Heus aquí: jo he guardat fusta al moll.

(Vosaltres no sabeu

què és

guardar fusta al moll:

però jo he vist la pluja

a barrals

sobre els bots

i dessota els taulons arraulir-se el preu fet de

l'angoixa

sota els flandes

i els melis

sota els cedres sagrats.

(Joan Salvat Papasseït)

Nocturno para acordeón

Heme aquí: yo guardé madera en el muelle

(Vosotros no sabéis

qué es

guardar madera en el muelle

pero yo he visto la lluvia

a cántaros

sobre los botes,

y guarecerse bajo las tablas el destajo de

la angustia:

bajo los flandes

y los melis

bajo los cedros sagrados.

Literatura pluricultural i plurilíngüe?

	Llengua catalana	Llengua castellana	Altres llengües
Literatura catalana	Literatura catalana en català	Traduccions al castellà: Ex.: RibaÉ	Traduccions a d'altres llengües: Rodoreda, Montcada, RieraÉ
Literatura castellana	Traduccions al català:	Literatura castellana en castellà	Traduccions a d'altres llengües: NerudaÉ
Literatura en altres llengües	Traduccions al català: Ex.: M. Darwix, clàssics grecs, l·latins, É	Traduccions al castellà	Traduccions clàssiques a diverses llengües dels alumnes: grecs, l·latins, Shakespeare,É

- Africà:
 - Idrisa Ouedraogo (Burkina Faso)
 - Chech Ouman Cissoko (Mali): "Ser jove a Bamako", "L'Àfrica es belluga"
- Xinès (en mandarí o cantonès)
 - Zag Yimou
 - Wang Xiaoshuai: "La bicicleta de Pekin"
- Japonès:
 - Akira kurosava: "Dersu Uzala", "Els set samurais"
 - Shoer Imamura: "La balada de Narayama"

4. Les llengües del professorat

- Representacions comunes sobre el que ha de saber el professorat sobre l'ensenyament de llengües i que en part pressionen sobre les decisions sobre plans d'estudis.

- Complexitat de la formació.
 - La formació permanent.
 - La formació inicial.

- Quins coneixements, quins sabers i quins sabers fer.
 - El professorat d'infantil, de primària
 - El professorat de llengua (de llengües) de secundària
 - El professorat de matèries no lingüístiques

Els continguts de la formació del professorat

	Prof. Ed. Infantil	Prof. Ed. primària	Prof de llengua a secundària	Prof. d'altres mat, ries
Saber llengua (es): oral, escrita				
Coneixement d'altres llengües				
Sabers sobre les llengües i els discursos				
Sabers sobre com s'aprenen llengües				
Sabers sobre les relacions entre llengüa i societat				
Sabers culturals: les llengües al món etc.				
Formació literària i sobre literatura				
Actituds i valors sobre les llengües				
Saber com s'ensenyen les llengües				